

BẢNG GIẢI THÍCH THUẬT NGỮ

Phần Địa lí

	Thuật ngữ
B	Biển là một vùng nước mặn, thường là bộ phận của một đại dương. Biển có thể bị bao bọc bởi đất liền ở các mức độ khác nhau. Vì thế, các hồ nước mặn lớn trên thế giới cũng gọi là biển.
C	Cac-xtor (tiếng Đức: Karst, theo tên cao nguyên Karst ở nước Xlo-ven-ni-a) là các hiện tượng và quá trình xảy ra trong các loại đá bị hoà tan bởi nước tự nhiên như đá vôi và một số loại đá dễ hoà tan khác.
D	Dung nham là đá nóng chảy (nhiệt độ 700 °C – 1 400 °C), chảy tràn trên bề mặt đất trong các đợt núi lửa phun trào.
D	<p>Đá mẹ là lớp trên cùng của đá, bị biến đổi để tạo thành đất.</p> <p>Độ phì của đất là khả năng cung cấp cho thực vật nước, chất dinh dưỡng và các yếu tố khác để sinh trưởng và phát triển.</p> <p>Đường đồng mức là đường nối liền các điểm có cùng độ cao hoặc cùng độ sâu với nhau, để thể hiện độ cao hoặc độ sâu địa hình.</p>
G	<p>Gió Đông cực là loại gió thổi từ cực về đai áp thấp ở khoảng vĩ độ 60°.</p> <p>Gió Tây ôn đới là gió thổi từ đai áp cao ở chí tuyến về đai áp thấp ở khoảng vĩ độ 60°.</p> <p>Gió Tín phong là gió thổi từ đai áp cao chí tuyến về đai áp thấp ở khoảng xích đạo.</p> <p>Giờ địa phương là thời gian xác định cho từng địa phương theo Mặt Trời. Các địa điểm trên cùng kinh tuyến có cùng giờ địa phương.</p> <p>GPS (Global Positioning System – Hệ thống định vị toàn cầu) là hệ thống truyền và thu tín hiệu radio từ một mạng lưới bao gồm 24 vệ tinh bay xung quanh Trái Đất và các trạm ở mặt đất.</p>
H	Hành tinh là thiên thể lớn chuyển động quanh Mặt Trời hoặc quanh ngôi sao khác. Các hành tinh không tự phát sáng mà chỉ phản xạ lại ánh sáng của Mặt Trời hoặc của ngôi sao mà chúng chuyển động xung quanh.

K	Kinh tuyến gốc là kinh tuyến 0° , từ đó xác định được kinh độ của các kinh tuyến khác. Khoáng vật là những nguyên tố hoặc hợp chất hoá học, là thành phần của đá và của quặng. Khối khí là một bộ phận không khí trong khí quyển, bao phủ những vùng đất đai rộng lớn, tương đối đồng nhất về nhiệt độ, độ ẩm. Không khí là một hỗn hợp gồm nhiều chất khí, hơi nước và các hạt bụi.
L	Lát cắt địa hình là hình vẽ dọc theo một tuyến cắt nhất định thể hiện độ cao, hình dáng của các dạng địa hình. Luợc đồ trí nhớ là thông tin không gian về thế giới, được giữ lại trong trí óc con người.
M	Mùn (chất mùn) là những chất hữu cơ (thực vật và động vật) đã được phân giải. Hàm lượng và chất lượng mùn thể hiện độ phì của đất.
N	Ngung kết là quá trình chuyển biến nước từ trạng thái hơi sang trạng thái lỏng và xảy ra trong khí quyển dưới hình thức tạo các giọt nước li ti có đường kính khoảng vài mi-cron (một mi-cron là một phần nghìn mi-li-mét).
O	Ô nhiễm không khí là tình trạng không khí bị nhiễm bẩn do khói, bụi, các chất độc hại đối với sức khoẻ con người và hệ sinh thái.
P	Phép chiếu bản đồ là phép biến đổi có hệ thống để chuyển lưới kinh vĩ tuyến trên bề mặt Địa Cầu lên mặt phẳng bản đồ. Phong hoá là quá trình phá vỡ cơ học và biến đổi hoá học các đá gốc và khoáng vật ở những lớp trên cùng của thạch quyển của vỏ Trái Đất.
Q	Quặng là những khoáng sản kim loại. Người ta chia ra: quặng kim loại đen, quặng kim loại màu và quặng kim loại phóng xạ. Quặng chứa nhiều kim loại khác nhau gọi là quặng đa kim, ví dụ như: quặng đồng – vàng, quặng chì – kẽm,...
T	Thung lũng là dạng địa hình âm, thường trải dài theo đường, có độ nghiêng chung từ đỉnh thung lũng về phía đáy thung lũng. Thung lũng hình thành do hoạt động rửa trôi của nước chảy. Trong các loại thung lũng có thung lũng sông.
V	Vệ tinh là thiên thể quay xung quanh hành tinh dưới tác dụng của lực hấp dẫn. Vịnh biển là nơi biển ăn sâu vào đất liền. Vòng tuần hoàn (cũng gọi là chu trình) là sự vận động của vật chất tạo thành vòng khép kín. Vòng tuần hoàn nước còn gọi là chu trình thuỷ văn.
X	Xâm thực là toàn bộ các quá trình phá huỷ lớp đất đá phủ trên mặt đất do các tác nhân như gió, sóng biển, băng hà, nước chảy,... Xích đạo là vĩ tuyến 0° , từ đó xác định được vĩ độ của các vĩ tuyến khác.

BẢNG TRA CỨU ĐỊA DANH/ TÊN RIÊNG NƯỚC NGOÀI

Phần Lịch sử

Địa danh/ tên riêng (phiên âm)	Địa danh/ tên riêng (tên tiếng Anh)	Trang
A-gian-ta	Ajanta	34
A-ri-a	Arya	32
A-ten	Athens	44, 46
An-ta-mi-ra	Altamira	17
Ác-si-mét	Archimedes	47
Ba-bi-lon	Babylon	26, 28, 29, 30
Ban-căng	Balkans	43
Băng-la-đét	Bangladesh	31
Bô-rô-bu-đua	Borobudur	53, 55
Bra-ma	Brahma	33
Bra-man	Brahman	33
Ca-lin-ga	Kalinga	51, 53
Can-tô-li	Caltoli	50
Cam-pu-chia	Cambodia	14, 55
Chăm-pa	Champa	54, 91, 92, 93, 94, 98
Coóc-xơ	Corse	43
Cô-li-dê	Colisee	47
Cum Mê-lơ	Kumbh Mela	31
Đra-vi-đa	Dravida	32
Đva-ra-va-ti	Dvaravati	51, 52, 56
En-xi	Ensi	28
Ê-ti-ô-pi-a	Ethiopia	14
Ê-giê	Aegea	43
Gi-za	Giza	26, 29
Gia-va	Java	14, 51
Giê-su	Jesus	11
Ha-ráp-pa	Harappa	32
Ha-ri-pun-giay-a	Haripunjaya	50
Hê-ra-clít	Heraclitus	47
Hê-rô-đốt	Herodotos	27, 46
Hin-đu	Hindus	33, 34, 54, 56, 93, 96
I-li-át	Iliad	46

In-đô-nê-xi-a	Indonesia	14, 50, 52, 53, 54, 55
I-ra-oa-đi	Irrawaddy (Ayeyarwady)	50, 51, 52
I-sơ-ta	Ishtar	30
I-ta-li-a	Italia	43, 45
I-xra-en	Israel	19, 22, 23
Kê-đa	Kedah	50, 52
Khơ-me	Khmer	55, 95
Ki-tô	Kito	11
Ksa-tri-a	Kshatriya	33
La-e-tô-li	Laetoli	13
La-tin	Latin	46
Lu-vờ-rờ	Louvre	48
Lu-cy	Lucy	14
Ma-ha-bha-ra-ta	Mahabharata	34
Ma-lay-u	Malayu	50, 52
Ma-lay-xi-a	Malaysia	14
Ma-ri-a	Maria	17
Mê-nét	Menes	27
Mi-an-ma	Myanmar	14, 55
Mô-hen-giô Đa-rô	Mohenjo Daro	32
Nê-an-đéc-tan	Neanderthal	14
Nê-pan	Nepal	31
Nin	Nile	26, 27
Ô-di-xê	Odyssey	46
Ô-gu-xtu-xo	Augustus	45
Ô-xtrây-li-a	Australia	50
Óc-ta-viu-xo	Octavius	45
Ô-clít	Euclid	47
Ô-phrát	Euphrates	26, 28
Pa-gan	Pagan	51
Pa-ki-xtan	Pakistan	31
Pa-lem-bang	Palembang	54
Pa-pi-rút	Papyrus	29
Pa-ri	Paris	21, 48
Péc-xích	Persian	26
Pê-gu	Pegu	50
Pê-lô-pô-nê	Peloponnese	46

Pha-ra-ông	Pharaoh	27
Pi-ta-go	Pythagoras	47
Pi-u	Pyu	50, 51
Pô Na-ga	Po Nagar	55, 56
Pô-li-biu-xơ	Polybius	46
Ptô-lê-mê	Ptolemaeus	47
Pram-ba-nan	Prambanan	54, 55
Quai Bờ-ran-li	Quai Branly	21
Ra-ma-y-a-na	Ramayana	34
Sa-mát	Shamash	28
Si-va	Shiva	33
Sri Ma-ra	Sri Mara	92
Sri Kse-tra	Sri Ksetra	50, 51
Sri Vi-giay-a	Sri Vijaya	51, 53, 54
Stra-bôn	Strabo	47
Su-đra	Sudra	33
Su-ma-tơ-ra	Sumatra	51
Suê-đa-gon	Shwedagon	55
Ta-lết	Thales	47
Ta-ru-ma	Taruma	50
Tam-bra-lin-ga	Tambralinga	50
Tan-da-ni-a	Tanzania	13
Tha-ton	Thaton	50, 52
Ti-grø	Tigris	26, 28
Tim-na	Timna	22
Tu-ma-sic	Tumasek	50
Tu-tan-kha-môn	Tutankhamun	27
Tu-xi-dít	Thucydides	46
Vai-si-a	Vaishya	33
Vác-na	Varna	32
Vit-nu	Vishnu	33, 97
Xác-đe-nhở	Sardegna	43
Xi-xê-rô	Cicero	47
Xi-xin	Sicilia	43
Xpác-ta	Sparta	44
Xpác-ta-cút	Spartacus	45
Y-ăng-gun	Yangon	55